
3. Επιχειρησιακή διάσταση – ενέργειες για την πλήρη εφαρμογή του Ν. 4305/2014

Όπως κατέστη σαφές από την προηγούμενη έκθεση (2017), παρά την πληρότητα του θεσμικού πλαισίου για την ανοικτή διάθεση των δεδομένων και την αυστηρότητα των τιθέμενων προθεσμιών για τη τήρηση της συνολικής διαδικασίας, πληθώρα φορέων δεν ανταποκρίθηκε εμπρόθεσμα στις επιταγές του Ν. 4305/2014. Το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, μέσω του συντονισμού του αρμόδιου Τμήματος Διαφάνειας και Ανοικτής Διακυβέρνησης της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιων Οργανώσεων (πρώην Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης) δρομολόγησε μία δέσμη ενεργειών προσανατολισμένη στην πλήρη εφαρμογή της πολιτικής ανοικτής διάθεσης σε στοχευμένους φορείς της δημόσιας διοίκησης οι οποίοι είτε δεν είχαν ενεργοποιηθεί είτε δεν είχαν ολοκληρώσει τη διαδικασία έκδοσης απόφασης του άρθρου 10 του Ν. 4305/2014.

3.1. Διενέργεια συναντήσεων

Όπως και κατά το προηγούμενο έτος, κατά τον ίδιο τρόπο αξιοποιήθηκε από το Υπουργείο το εργαλείο των συναντήσεων με εκπροσώπους φορέων της δημόσιας διοίκησης με στόχο την εφαρμογή της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων. Λόγω του ειδικού βάρους και του επιτελικού ρόλου τους, δόθηκε σε πρώτο στάδιο ιδιαίτερη σημασία στην ενεργοποίηση:

- των Υπουργείων, τα οποία λόγω της αποστολής τους, αφενός διαθέτουν ένα σημαντικό πλούτο εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων, ιδίως οικονομικού, επιχειρηματικού και κοινωνικού περιεχομένου, επί τη βάση των οποίων δύναται να αναπτυχθούν εφαρμογές υψηλής προστιθέμενης αξίας και αφετέρου δύναται να διαδραματίσουν ουσιώδη ρόλο στην ενεργοποίηση και την υποκίνηση των εποπτευόμενων φορέων τους για την εφαρμογή της πολιτικής ανοικτής διάθεσης, κινητοποιώντας και συντονίζοντας την πολιτική ανοικτών δεδομένων.
- των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ιδίως αναφορικά με τους ΟΤΑ α΄ βαθμού, καθώς ένα μικρό ποσοστό επί του γενικού συνόλου έχει ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του Ν. 4305/2014.
- λοιπών φορέων της δημόσιας διοίκησης, οι οποίοι, ασχέτως της νομικής τους μορφής, λόγω της αποστολής τους, διαθέτουν δεδομένα τα οποία εντάσσονται σε κατηγορίες υψηλής αξίας, όπως αυτά αναγνωρίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και ιδίως – αλλά όχι αποκλειστικά - στις ακόλουθες πέντε θεματικές κατηγορίες συνόλων δεδομένων, οι οποίες παρουσιάζουν την υψηλότερη ζήτηση για περαιτέρω χρήση (Κατευθυντήριες Γραμμές - ΕΕ C240/5²): Γεωχωρικά δεδομένα, Γεωσκόπηση και περιβάλλον, Συγκοινωνιακά δεδομένα,

² Προσβάσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0724\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0724(01)&from=EN)

Στατιστικά στοιχεία και Επιχειρήσεις, τα οποία μεταξύ άλλων μπορούν να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας.

Με την πάροδο του χρόνου πέρα από την αρχική ενεργοποίηση των φορέων, ο στόχος της διενέργειας των σχετικών συναντήσεων διευρύνθηκε, αποσκοπώντας πλέον και στην ενίσχυση της περαιτέρω χρήσης των δεδομένων τα οποία έχουν αναρτηθεί στο κεντρικό αποθετήριο www.data.gov.gr από τους δημόσιους φορείς. Ειδικότερα όπως ανέφεραν και οι προηγούμενες εκθέσεις, οι φορείς του Δημοσίου Τομέα δε νοούνται μόνον ως πάροχοι ανοικτών δεδομένων, αλλά και ως *χρήστες* αυτών. Μέσω των συναντήσεων, επιδιώχθηκε η δημιουργία των συνεργιών διά των οποίων φορείς του δημοσίου τομέα θα «διεκδικούν» την ανάρτηση, προς περαιτέρω χρήση, συνόλων δεδομένων προερχομένων από άλλους φορείς (δεδομένα, σύνολα εγγράφων, μελέτες, στατιστικά στοιχεία, εφαρμογές κ.ο.κ.) με στόχο οικονομίες σε επίπεδο πόρων των δημοσίων υπηρεσιών, στον βαθμό που θα απαλλαγούν από τον φόρτο αναζήτησης ή εξ' υπαρχής κατασκευής πληροφορίας ήδη διαθέσιμης και διατιθέμενης από άλλους φορείς, αλλά ακόμα και σε αμιγώς οικονομικό επίπεδο εφόσον η συγκεκριμένη λογική παγιωθεί στον τρόπο λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών.

Παράλληλα, σε αρκετές περιπτώσεις, όπως στην περίπτωση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού, κλήθηκαν φορείς οι οποίοι είχαν εφαρμόσει την πολιτική ανοικτών δεδομένων, έχοντας ήδη τα πρώτα αποτελέσματα, με φορείς οι οποίοι βρίσκονταν σε πρώιμο στάδιο, με στόχο την ανταλλαγή απόψεων αναφορικά με ειδικότερες πτυχές της πολιτικής, όπως τη διαδικασία έκδοσης των αποφάσεων περιγραφής του άρθρου 10 του Ν. 4305/2014, το συντονισμό και την επικοινωνία εντός των οργανικών μονάδων του φορέα κ.ο.κ. Επιπρόσθετα, σε κάποιες περιπτώσεις, επιχειρήθηκε κοινή συνάντηση μεταξύ δημοσίων φορέων και του εποπτεύοντος Υπουργείου, με στόχο τη συντονισμένη εφαρμογή της πολιτικής και την ανάπτυξη συνεργιών.

3.2. Διενέργεια εκπαιδευτικών δράσεων

Παράλληλα με τη διενέργεια συναντήσεων με εκπροσώπους των φορέων και στο πλαίσιο της διάχυσης της σχετικής πολιτικής στο σύνολο της Επικράτειας, και σε συνέχεια σχετικού αιτήματος του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης, το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), στο πλαίσιο της αποστολής του, ξεκίνησε την υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων με τίτλο «Ανοικτή Διακυβέρνηση-Open Government» οι οποίες συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Π. «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα 2014-2020») στον θεματικό κύκλο «Πληροφορική και Ψηφιακές Υπηρεσίες».

Σκοπός των τριήμερων επιμορφωτικών σεμιναρίων είναι η ενημέρωση και προώθηση των ανοικτών δεδομένων για την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και υπερεθνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό το πρόγραμμα αποσκοπούσε μεταξύ άλλων:

-
- στην εφαρμογή και προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου για τα ανοικτά δεδομένα,
 - στην επιχειρησιακή υποστήριξη των φορέων για την ανοικτή διάθεση δεδομένων,
 - στη διάχυση της χρήσης δεδομένων, σε στελέχη της δημόσιας διοίκησης που ασχολούνται με διαλειτουργικές ηλεκτρονικές δημόσιες υπηρεσίες,
 - στη αξιοποίηση των ανοικτών δεδομένων.

Στα σεμινάρια πραγματοποιούνται εισηγήσεις από ειδικώς καταρτισμένα στελέχη. Η διοργάνωσή τους χαρακτηρίζεται από σημαντικό βαθμό ανταπόκρισης στελεχών φορέων όλων των επιπέδων διοίκησης που διαχειρίζονται δεδομένα, όπως Δήμοι, Περιφερειακές Ενότητες, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, Υγειονομικές Περιφέρειες, Νοσοκομεία, Πανεπιστήμια, Ερευνητικούς Φορείς, Ελεγκτικά Σώματα, Επιμελητήρια κα.

Παράλληλα, στις 14 Σεπτεμβρίου 2017 διοργανώθηκε ανοικτή ενημερωτική ημερίδα του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης³ με την υποστήριξη της Expertise France και σε συνεργασία με την ανεξάρτητη, μη κερδοσκοπική πρωτοβουλία Vouliwatch με θέμα «Ανοικτά δεδομένα, πρόσβαση στη δημόσια πληροφορία, ανοικτή δικαιοσύνη, ανοικτή εκπαίδευση».

Το εργαστήριο διοργανώθηκε για να υποστηρίξει την κυβέρνηση και την διϋπουργική επιτροπή στην διαμόρφωση και επικοινωνία των σχετικών κυβερνητικών πρωτοβουλιών. Έγινε παρουσίαση των πρωτοβουλιών αυτών στα εμπλεκόμενα Υπουργεία με στόχο την ενημέρωση και κινητοποίηση της πολιτικής και διοικητικής ηγεσίας των Υπουργείων για την υλοποίηση των απαραίτητων υποστηρικτικών δράσεων μέσα από την παρουσίαση καλών πρακτικών στο αντικείμενο του κάθε φορέα, θεματικά εργαστήρια, συνεργασία με υπηρεσιακούς παράγοντες και ομάδες εργασίας.

Το εργαστήριο τόνισε πρωτοβουλίες που ενισχύουν τη διαφάνεια και την υπευθυνότητα των δημόσιων φορέων, όπως οι ανοιχτές και συμμετοχικές κυβερνητικές πρωτοβουλίες και υποστήριξε το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση του εθνικού σχεδίου δράσης για την ανοικτή κυβέρνηση και την υλοποίηση έργων που εμπίπτουν στους ακόλουθους κύριους τομείς πολιτικής:

- Γενικές αρχές για την ανοικτή και συμμετοχική κυβέρνηση
- Ανοικτή Εκπαίδευση
- Ανοικτή Δικαιοσύνη
- Ανάπτυξη ηλεκτρονικής πλατφόρμας για την παρακολούθηση της εφαρμογής του εθνικού σχεδίου δράσης για την ανοικτή κυβέρνηση
- Ανοικτοί συμμετοχικοί προϋπολογισμοί
- Διαμόρφωση και υλοποίηση της πολιτικής ανοικτών δεδομένων και ανοικτών γεωγραφικών δεδομένων και εθνική βάση διευθύνσεων με γεωγραφική αναφορά ανοιχτής πρόσβασης

³ Για την εναρκτήρια ομιλία της Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης: <http://www.minadmin.gov.gr/?p=24625> . Για περισσότερες πληροφορίες της ημερίδας: <https://vouliwatch.gr/events/article/opengov-lab-ekdilosis-toy-vouliwatch-yp-dioikitikis-anasygkrotisis-kai-expertise-france>.

-
- Ανοιχτή Σύναψη Συμβάσεων

3.3. Γραπτή και προφορική επικοινωνία - Λοιπές ενέργειες

Τα στελέχη του Τμήματος Διαφάνειας και Ανοικτής Διακυβέρνησης, στο πλαίσιο των σχετικών αρμοδιοτήτων, προβαίνουν σε σειρά γραπτών και προφορικών οδηγιών με τους υπόχρεους φορείς για την εφαρμογή του Ν. 4305/2014, επιλύοντας σειρά ερωτημάτων που άπτονται στην εφαρμογή της πολιτικής. Σημειώνεται ωστόσο, ότι, άποψη της Υπηρεσίας είναι ότι, σε μεγάλο βαθμό και για την πρώτη εφαρμογή των διατάξεων το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο⁴, μέσω της έκδοσης των αριθμ. ΔΗΔ/Φ.40/407/8.1.2015 (ΑΔΑ: ΩΩΡΜΧ-ΜΒΛ)⁵ και ΔΗΔ/Φ./19710/16.6.2015 (ΑΔΑ: 7ΧΩΨ465ΦΘΕ-Β2Ι)⁶ εγκύκλιων κρίθηκε αρχικά επαρκές για την αποσαφήνιση των βασικών εννοιών και της προβλεπόμενης εκ του Νόμου διαδικασίας.

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των προηγούμενων εκθέσεων, εκδόθηκε η αριθμ. πρωτ. ΔΗΔ/Φ.40/2369/24.1.2017⁷ (ΑΔΑ: 6Γ07465ΧΘΨ-473) σχετική εγκύκλιος με θέμα την «Επίσπευση ενεργειών από τους υπόχρεους φορείς για τη διάθεση και περαιτέρω χρήση των ανοικτών δεδομένων σε εφαρμογή του ν. 4305/2014 (ΦΕΚ 237 Α΄)». Στόχος της εγκυκλίου είναι η ενεργοποίηση φορέων, που, σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έκθεσης, επικαιροποιημένα με νεώτερα στοιχεία, έχουν έως σήμερα αδρανήσει ως προς την εφαρμογή της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων ή την έχουν εφαρμόσει αποσπασματικά. Επισημαίνονται εκ νέου επιτακτικά οι υποχρεώσεις που απορρέουν από το θεσμικό πλαίσιο και οι συνέπειες οι οποίες απορρέουν από τη μη εφαρμογή τους, παρέχοντας και ορισμένες διευκρινήσεις, σε συνέχεια ερωτημάτων που έχουν περιέλθει στην υπηρεσία μας και στην προσπάθεια της ποιοτικής και ποσοτικής βελτίωσης των προς ανοικτή διάθεση δεδομένων φορέων του δημοσίου μέσω της ιστοσελίδας www.data.gov.gr, με απώτερο στόχο την μεγιστοποίηση των θετικών επιδράσεων της υιοθέτησης της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων στις επιχειρήσεις και στην Κοινωνία των Πολιτών, δηλαδή στη μεγιστοποίηση της χρήσης των ανοικτών δημοσίων δεδομένων με τρόπους πρακτικά ωφέλιμους για τις επιχειρήσεις, την Κοινωνία των Πολιτών αλλά και την ίδια τη Δημόσια Διοίκηση.

Επίσης εκδόθηκε η αριθμ. πρωτ. ΔΗΔ/Φ.40/16125/15.05.2017 σχετική εγκύκλιος με θέμα τις «Ενέργειες για τη βελτίωση της ποιότητας των αναρτηθέντων συνόλων δεδομένων στο κεντρικό αποθετήριο ανοικτών δεδομένων της δημόσιας διοίκησης - www.data.gov.gr». Στόχος της εγκυκλίου είναι η βελτίωση της ποιότητας των ήδη αναρτηθέντων συνόλων ως απαραίτητη προϋπόθεση για την περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων, την ουσιαστική

⁴ Βλ. σχετικά <http://www.data.gov.gr/pages/thesmikoplaisio>

⁵ Βλ. σχετικά <https://diavgeia.gov.gr/doc/%CE%A9%CE%A9%CE%A1%CE%9C%CE%A7-%CE%9C%CE%92%CE%9B?inline=true>

⁶ Βλ. σχετικά <https://diavgeia.gov.gr/doc/7%CE%A7%CE%A9%CE%A8465%CE%A6%CE%98%CE%95-%CE%922%CE%99?inline=true>

⁷ Βλ. σχετικά <https://diavgeia.gov.gr/doc/6%CE%9307465%CE%A7%CE%98%CE%A8-473>

αξιοποίηση των ωφελειών από την περαιτέρω χρήση και, συνακόλουθα, την περαιτέρω βελτίωση της κατάταξης της Χώρας μας σε ευρωπαϊκούς και διεθνείς δείκτες.

Παράλληλα, τα στελέχη του Τμήματος βρίσκονται σε συνεχή επικοινωνία και κατά το στάδιο της ανάρτησης των συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων στο κεντρικό αποθετήριο www.data.gov.gr και ειδικότερα αναφορικά με:

- τη χορήγηση κωδικών στους οριζόμενους από τους υπόχρεους φορείς διαχειριστές για την ανάρτηση των συνόλων δεδομένων στο κεντρικό αποθετήριο,
- την επίλυση τυχόν τεχνικών ζητημάτων τα οποία ανακύπτουν από τους διαχειριστές.

Παράλληλα, τα στελέχη του Τμήματος διατηρούν τη συνολική επιμέλεια του ιστοτόπου www.data.gov.gr το οποίο εδράζεται σε υπολογιστικές διατάξεις του ΕΚΔΔΑ. Λόγω των αυξανόμενων αναγκών που προκύπτουν με την συνεχιζόμενη διάχυση της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων, και ιδίως ως προς την περαιτέρω χρήση τους, αναζητήθηκε μία συνολικότερη αντιμετώπιση του ζητήματος. Για το λόγο αυτό αναμένεται μέσω του εν εξελίξει - ο σχεδιασμός και η υλοποίηση - έργου ΕΣΠΑ «Κεντρικές Υπολογιστικές Υποδομές της ΚτΠ ΑΕ - Κόμβος G-Cloud της ΓΓΠΣ», η λειτουργία της νέας Πλατφόρμας Διαχείρισης, Αναζήτησης και Διάθεσης Ανοικτών Δεδομένων (Open data platform) εντός του έτους 2018.

3.4. Διεθνείς σχέσεις και συνεργασίες

Κατά την άσκηση της πολιτικής της ανοικτής διάθεσης, το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης έχει αναπτύξει συνεργασίες με μία σειρά διεθνών φορέων και πρωτοβουλιών που δραστηριοποιούνται στην πολιτική των ανοικτών δεδομένων σε διεθνές επίπεδο, προωθώντας τη διακυβερνητική συνεργασία στο πεδίο αυτό, οι οποίες παρουσιάστηκαν αναλυτικά και στις προηγούμενες σχετικές εκθέσεις.

Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, οι σημαντικότεροι φορείς, πρωτοβουλίες και λοιπές ειδικότερες δράσεις σε διεθνές επίπεδο είναι:

3.4.1. Πρωτοβουλία για την Ανοικτή Διακυβέρνηση (Open Government Partnership Initiative):

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής για την Ανοικτή Δημόσια Διοίκηση και Διακυβέρνηση, η χώρα συμμετέχει ενεργά στην παγκόσμια πρωτοβουλία για την Ανοικτή Διακυβέρνηση Open Government Partnership⁸. Στον πυρήνα των ενεργειών οι οποίες απορρέουν από την συμμετοχή σε αυτήν την πρωτοβουλία, εδράζεται η κατάρτιση και η υλοποίηση του εθνικού Σχεδίου Δράσης για την ανοικτή διακυβέρνηση, ένα κείμενο το οποίο περιέχει ένα σύνολο δράσεων

⁸ <http://www.opengovpartnership.org/country/greece>

για την προώθηση της ανοικτής διακυβέρνησης, για την επίτευξη των οποίων απαιτείται η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Το Τμήμα Διαφάνειας και Ανοικτής Διακυβέρνησης συμμετείχε ενεργά στην υλοποίηση των δεσμεύσεων του δεύτερου Εθνικού Σχεδίου Δράσης (διετία 07/2014 – 06/2016), καθώς μέσω των αρμοδιοτήτων του συνέβαλε στην ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής οδηγίας για την επαναχρησιμοποίηση της πληροφορίας του δημόσιου τομέα, καθώς, μεταξύ άλλων, και ειδικότερες ενέργειες για την προώθηση πιθανών κανονιστικών παρεμβάσεων για την εφαρμογή του Νόμου 4305/2014.

Στην παρούσα φάση, βρίσκεται σε εξέλιξη η εφαρμογή του τρίτου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ανοικτή Διακυβέρνηση για την περίοδο 2016-2018⁹. Στο πλαίσιο αυτό, το Τμήμα συμμετείχε στην έκθεση αυτό-αξιολόγησης τον Νοέμβριο του έτους 2017, σχολιάζοντας την πρόοδο επί θεμάτων σχετικά με τα ανοικτά δεδομένα¹⁰.

3.4.2. Βαρόμετρο για τα Ανοικτά Δεδομένα (Open Data Barometer):

Το Βαρόμετρο για τα Ανοικτά Δεδομένα¹¹, μια πρωτοβουλία του World Wide Web Foundation, αποσκοπεί να διερευνήσει τις πρωτοβουλίες ανοικτών δεδομένων οι οποίες έχουν αναληφθεί ανά τον κόσμο. Στο πλαίσιο διενέργειας σχετικής έρευνας σε περισσότερες από 100 χώρες, προβαίνει στην ανάλυση των παγκόσμιων τάσεων, παρέχοντας συγκριτικά στοιχεία σε επίπεδο χωρών και περιφερειών, μέσω ειδικής μεθοδολογίας συγκέντρωσης, ανάλυσης και αξιολόγησης δεδομένων, με στόχο τον εντοπισμό των πολλαπλών διαστάσεων της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων (θεσμικό πλαίσιο, εφαρμογή, αποτίμηση).

Εντός του 2017, δημοσιεύτηκε η 4η έκδοση του Βαρόμετρου¹². Καλύπτοντας 115 χώρες το Βαρόμετρο ταξινομεί τα κράτη, προβαίνοντας, με τη χρήση υπό-δεικτών σε αξιολόγηση τριών (3) διαστάσεων για το έτος 2016:

1. του βαθμού ετοιμότητας για την ανάληψη πρωτοβουλιών για τα ανοικτά δεδομένα (Readiness)
2. της εφαρμογής της πολιτικής για τα ανοικτά δεδομένα σε πρακτικό επίπεδο (Implementation)
3. της αποτύπωσης των επιδράσεων της υιοθέτησης της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων στις επιχειρήσεις και στους στην Κοινωνία των Πολιτών (impact)

Βάσει της ακολουθούμενης μεθοδολογίας, η Ελλάδα κατατάχθηκε στην 36η θέση. Ειδικότερα, η βαθμολόγηση της χώρας στην 4^η έκδοση, ανά διάσταση και συγκριτικά με την προηγούμενη έκδοση της έρευνας αποτυπώνεται ως ακολούθως:

⁹ http://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/GREEK_NAP3-OGP-GR.pdf

¹⁰ <https://www.opengovpartnership.org/documents/greece-mid-term-self-assessment-report-2016-2018>

¹¹ <http://www.opendatabarometer.org/>

¹² Προσβάσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://webfoundation.org/research/open-data-barometer-fourth-edition/>

Πίνακας: Κατάταξη Ελλάδας στο Open Data Barometer

	Περίοδος Έρευνας	Ετοιμότητα	Εφαρμογή	Επίδραση	Συνολική βαθμολογία	Κατάταξη
ODB (4 th edition)	2016	59/100	38/100	20/100	39/100	36 ^η σε σύνολο 115 χωρών

Πηγή και αναλυτικά στοιχεία προσβάσιμα στις διευθύνσεις: https://opendatabarometer.org/4thedition/detail-country/?_year=2016&indicator=ODB&detail=GRC και https://opendatabarometer.org/?_year=2016&indicator=ODB

Αξιοσημείωτη στην 4η έκδοση του Βαρόμετρου είναι η θέση της χώρας μας στην κατηγορία 3.2 «Τα δεδομένα που χρειάζονται οι πολίτες» («The data people need»), υποκατηγορία «Δεδομένα Κυβερνητικής Λογοδοσίας-Δαπάνες» (Data for Government Accountability - Spending) όπου μεταξύ άλλων, μαζί με τον Καναδά και το Ηνωμένο Βασίλειο, βρίσκεται στις 4 – αποκλειστικά - κυβερνήσεις όπου τα σχετικά δεδομένα παρέχονται ως «πραγματικά ανοικτά δεδομένα» («Governments publishing these datasets as truly open data») με βαθμολογία ποιότητας δεδομένων 90/100¹³.

3.4.3. Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (Digital Economy and Society Index - DESI) για το έτος 2017

Σε συνέχεια των προγενέστερων ετήσιων εκθέσεων, υπενθυμίζεται ότι ο Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας καταρτίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ακολουθώντας μεθοδολογία στάθμισης επιμέρους κριτηρίων, αξιολογεί τις εθνικές επιδόσεις των χωρών με βάση έξι βασικές διαστάσεις: τη συνδεσιμότητα, το ανθρώπινο κεφάλαιο, τη χρήση του διαδικτύου, την ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας, τις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες και την έρευνα και ανάπτυξη (R&D). Στόχος του εργαλείου αυτού είναι η συνοπτική αποτύπωση, ανά χώρα, της συνδεσιμότητας, των δεξιοτήτων στη χρήση του διαδικτύου, των διαδικτυακών δραστηριοτήτων, καθώς και του βαθμού ανάπτυξης ορισμένων βασικών ψηφιακών τεχνολογιών και ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών.

Στην τελευταία ανάλυση που εκδόθηκε το έτος 2017, ως προς την πολιτική των ανοικτών δεδομένων, στον πυλώνα «Ψηφιακές Δημόσιες Υπηρεσίες», σύμφωνα με τον υπό-δείκτη για τα ανοικτά δεδομένα («5a4 Open Data»), η Χώρα μας βαθμολογείται με 73% σημειώνοντας σημαντική αύξηση συγκριτικά με το προηγούμενο έτος όπου είχε βαθμολογηθεί με 63% και ξεπερνώντας πλέον αρκετά τον αντίστοιχο μέσο όρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση που ανέρχεται σε 59%¹⁴. Ως εκ τούτου, κατατάσσεται στην δέκατη (10η) θέση στο σύνολο των 28 κρατών μελών της ΕΕ. Ειδικότερα, η θετική

¹³ Σχετικό τεκμηριωτικό υλικό στην ηλεκτρονική διεύθυνση https://opendatabarometer.org/4thedition/report/#data_people_need

¹⁴ Σχετικό τεκμηριωτικό υλικό στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=44308

αυτή βαθμολόγηση οφείλεται σε μια σειρά ενεργειών που έχει αναλάβει η Χώρα στο πλαίσιο της συνεπούς και συνεκτικής πολιτικής που ακολουθεί το Υπουργείο στον συντονιστικό του ρόλο στο πεδίο των ανοικτών δεδομένων. Σημειώνεται ότι, λόγω αλλαγής στις πηγές του Δείκτη, οι κατατάξεις όλων των χωρών επαναυπολογίστηκαν και ως εκ τούτου δεν είναι δυνατή η σύγκριση με προηγούμενα έτη.

3.4.4. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)

Στο πλαίσιο της συμμετοχής της Χώρας στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), παρέχεται κάθε στοιχείο το οποίο ζητείται και διενεργείται κάθε ενέργεια για την προώθηση της συνεργασίας.

Μεταξύ αυτών, το Τμήμα Διαφάνειας και Ανοικτής Διακυβέρνησης συμμετείχε εκ νέου εντός του 2017 σε έρευνα του ΟΟΣΑ αναφορικά με την πολιτική της ανοικτής διακυβέρνησης, ιδίως σχετικά με ζητήματα συντονισμού της ασκούμενης πολιτικής. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής παρέχουν, μεταξύ άλλων, πολύτιμες πληροφορίες για τη διαμόρφωση της ατζέντας του ΟΟΣΑ για την ανοικτή διακυβέρνηση και συμβάλουν στη μελλοντική έκδοση της κορυφαίας μελέτης του ΟΟΣΑ “At a Glance”, καθώς και στη στρατηγική του ΟΟΣΑ στην Ευρώπη, στη Μέση Ανατολή και στην Βόρεια Αφρική, στη Νοτιοανατολική Ασία και στη Λατινική Αμερική.

Στην ανωτέρω μελέτη για το 2017¹⁵, η Ελλάδα στα ανοικτά δεδομένα (OURdata: Open, Useful, Reuseful Government Data 2017) βαθμολογείται με 0,54, με τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ να βρίσκεται στο 0,55. Ειδικότερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα παρακάτω¹⁶:

- στην υποκατηγορία «Διαθεσιμότητα δεδομένων» (data availability) η χώρα μας βαθμολογείται ανώτερα από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (0,18) με 0,20.
- στην υποκατηγορία «Κυβερνητικά προγράμματα ενημέρωσης για τα ανοικτά δεδομένα» (data literacy programmes in Government) η χώρα μας βαθμολογείται με 0,25, αρκετά πιο πάνω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (0,18).

3.4.5. “Share-PSI 2.0”

Το Ευρωπαϊκό Έργο Share PSI 2,0 του Προγράμματος ICT-PSP της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, για τη διαχείριση και διάθεση των πληροφοριών του δημοσίου στο οποίο συμμετέχει το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης έχει ως βασικό αντικείμενο την ανταλλαγή τεχνογνωσίας σχετικά με τις πολιτικές και τα πρότυπα για την ανοικτή διάθεση της δημόσιας πληροφορίας με βάση την

¹⁵ Σχετικό τεκμηριωτικό υλικό στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.oecd.org/gov/gov-at-a-glance-2017-greece.pdf>

¹⁶ Σχετικό τεκμηριωτικό υλικό στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.oecd-ilibrary.org/governance/government-at-a-glance-2017/open-government-data_gov_glance-2017-68-en;jsessionid=27pslgbs6e1e0.x-oecd-live-03

αναθεωρημένη Οδηγία της ΕΕ για περαιτέρω χρήση της Δημόσιας πληροφορίας. Στο πλαίσιο της συμμετοχής του Υπουργείου στο έργο, αρμόδια στελέχη οργάνωσαν ειδικό εργαστήριο στο οποίο παρουσιάστηκε η πολιτική της χώρας μας σε σχέση με τα ανοιχτά δεδομένα.

Το εν λόγω έργο ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2016, αναδεικνύοντας καλές πρακτικές της ανοικτής διάθεσης δεδομένων του δημοσίου χτίζοντας ένα οικοσύστημα που θα μειώνει τους φραγμούς εισόδου για να αναπτυχθεί επιχειρηματικότητα βασιζόμενη στην ανοικτή διάθεση της δημόσιας πληροφορίας καθιερώνοντας μια διαρκή ροή δεδομένων.¹⁷

3.4.6. European Data Portal

Η Ευρωπαϊκή Πύλη Δεδομένων (European Data Portal – EDP) αναπτύσσεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή¹⁸. Στην Ευρωπαϊκή Πύλη Δεδομένων συλλέγονται τα μεταδεδομένα των πληροφοριών του δημοσίου τομέα που είναι διαθέσιμα σε πύλες δημοσίων δεδομένων στην επικράτεια των ευρωπαϊκών χωρών. Συμπεριλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με την παροχή δεδομένων και τα πλεονεκτήματα περαιτέρω χρήσης τους.

Στο πλαίσιο της συμμετοχής της χώρας στη σχετική πλατφόρμα, ζητήθηκε η συμπλήρωση ερωτηματολογίου, με το οποίο επιχειρείται η αποτύπωση των εξελίξεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με τις πολιτικές ανοικτής διάθεσης της δημόσιας πληροφορίας και της περαιτέρω χρήσης αυτής. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας¹⁹ που εκδόθηκε την 4^η Αυγούστου 2017, λαμβάνοντας υπόψη πέρα των ανωτέρω, περαιτέρω σχετικούς δείκτες συμπεριλαμβανομένου και του Δείκτη Open Data Index (ODI) του Παγκόσμιου Οργανισμού Open Knowledge International (γνωστό ως OKFN) που μας κατατάσσει στην 35^η θέση μεταξύ 94 χωρών, μας κατατάσσουν στην ομάδα των Fast Trackers²⁰ ως προς την ετοιμότητα για ανοικτά δεδομένα και την ωριμότητα της Εθνικής Πύλης Ανοικτών Δεδομένων www.data.gov.gr.

Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι ως προς την επίπτωση που έχουν τα ανοικτά δεδομένα και η Εθνική Πύλη Ανοικτών Δεδομένων στην πολιτική, την κοινωνία και την οικονομία της Χώρας, αυτά βαθμολογούνται με 100%, 75% και 58% αντίστοιχα. Τέλος καταγράφεται αυξημένη χρήση των ανοικτών δεδομένων σε σχέση με το προηγούμενο έτος κυρίως λόγω αύξησης των διαθέσιμων συνόλων δεδομένων και της αύξησης των μηνιαίων χρηστών της Εθνικής Πύλης Ανοικτών Δεδομένων.

¹⁷ Πρβλ. σχετικά <https://www.w3.org/2013/share-psi/bp/> και <https://www.w3.org/2013/share-psi/lg/Greece/>

¹⁸ Υποστηρίζεται από μία κοινοπραξία της οποίας ηγείται η Cargemini και μετέχουν: INTRASOFT International, Fraunhofer FOKUS, conterra, Sogeti, Open Data Institute (Ίδρυμα Ανοικτών Δεδομένων), Time.Lex και το Πανεπιστήμιο του Σαουθάμπτον πρβλ σχετικά και <https://www.europeandataportal.eu/el/what-we-do>

¹⁹ https://www.europeandataportal.eu/sites/default/files/country-factsheet_greece_2017.pdf

²⁰ Οι τέσσερις κατηγορίες είναι, με αύξουσα βαθμολόγηση: Beginners, Followers, Fast Trackers και Trend Setters.

3.4.7. Μνημόνιο Κατανόησης με την Δημοκρατία της Κορέας

Στις 23 Οκτωβρίου 2017, στα πλαίσια διμερών σχέσεων της χώρας μας με την Δημοκρατία της Κορέας και μετά από διαβουλεύσεις²¹, υπογράφηκε Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ του Υπουργείου μας και του Υπουργείου Εσωτερικών και Ασφάλειας της Δημοκρατίας της Κορέας σχετικά με τη συνεργασία στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και ειδικότερα σε ζητήματα που αφορούν στα ανοικτά δεδομένα.

Το Μνημόνιο Κατανόησης, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει την συνεργασία και ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε ζητήματα που αφορούν στην ανοικτή διακυβέρνηση, τα ανοικτά δεδομένα και την παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας προς τους πολίτες, βάσει αυτών. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο αντίστοιχο δείκτη ανοικτών δεδομένων «OURdata: Open, Useful, Reuseful Government Data 2017» της κορυφαίας μελέτης του ΟΟΣΑ “At a Glance”, που αναφέρεται και στην ενότητα 3.4.4, η Δημοκρατία της Κορέας βρίσκεται στην 1η θέση παγκοσμίως.

Ήδη το Υπουργείο μας βρίσκεται στη διαδικασία κατάρτισης των απαραίτητων Σημειωμάτων προκειμένου να προωθήσει τη σχετική διαδικασία για τη νομοθετική κύρωσή του.

3.4.8. Απόφαση αρμοδίων Ευρωπαϊών Υπουργών για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση: «Διακήρυξη του Ταλλίν»

Στις 06 Οκτωβρίου 2017, στα πλαίσια συμμετοχής της χώρας μας στη συνδιαμόρφωση του Σχεδίου Δράσης για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μετά από συνεχείς διαβουλεύσεις, υπογράφηκε μεταξύ των αρμοδίων Υπουργών των κρατών μελών της ΕΕ, με εκπρόσωπο της χώρας μας την Υπουργό Ανασυγκρότησης, η «Διακήρυξη του Ταλλίν» («The Tallinn Declaration»)²².

Η Διακήρυξη του Ταλλίν αφορά σε ζητήματα προώθησης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και περιλαμβάνει διακριτή ενότητα για πολιτικές και δράσεις που αφορούν στα ανοικτά δεδομένα (ενότητα 4: «Ανοικτότητα και Διαφάνεια» (Openness and Transparency)), όπου ρητά τα υπογράφοντα κράτη μέλη δεσμεύονται για την αύξηση και την

²¹ Για την ανακοίνωση του Υπουργείου: <http://www.minadmin.gov.gr/?p=21915>.

²² Για περισσότερες πληροφορίες: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ministerial-declaration-egovernment-tallinn-declaration> καθώς και για το ακριβές κείμενο που υπογράφηκε, με τις φυσικές υπογραφές των εκπροσώπων των κρατών μελών της ΕΕ: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=47559. Για την ανακοίνωση του Υπουργείου: <http://www.ydmed.gov.gr/?p=25075>.

βελτίωση της ποιότητας των ανοικτών κυβερνητικών δεδομένων που έχουν προστιθέμενη αξία για την οικονομία και τη κοινωνία, υιοθετώντας την αρχή της εκ των προτέρων ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης των εγγράφων, πληροφοριών (open by default principle) και υποστηρίζοντας περισσότερο αυτόματες τεχνολογικές λύσεις για την διευκόλυνση των χρηστών ανοικτών δεδομένων.

3.4.9. Expertise France

Η Expertise France είναι ο γαλλικός οργανισμός διεθνούς τεχνικής συνεργασίας. Ο οργανισμός συνεργάζεται με την ελληνική κυβέρνηση από το 2013, και παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες και τεχνική βοήθεια για την μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, στο πλαίσιο του προγράμματος βοήθειας προς στην Ελλάδα που έθεσε η Ευρωπαϊκή Ένωση και η υπηρεσία στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Ο συγκεκριμένος τομέας είναι μια από τις ειδικότητες της "Expertise France", που δημιούργησε ο πόλος Μεταρρύθμιση του Κράτους και Αποκέντρωση. Ο πόλος αυτός είναι αρμόδιος για τους τομείς της μεταρρύθμισης του Κράτους και της αποκέντρωσης, περιλαμβάνοντας τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης και την ενίσχυση των δυνατοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Το Υπουργείο μας από τον Ιανουάριο 2017²³ συνεργάζεται στενά και ήδη έχει υλοποιήσει μελέτες που αφορούν στα ανοικτά δεδομένα καθώς και μεθοδολογία μέτρησης της οικονομικής και κοινωνικής επίδρασης τους στη χώρα μας. Στις 20 Δεκεμβρίου 2017 υπογράφηκε, παρουσία της Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης, το 3ο διετές Συμβόλαιο Συνεργασίας, μεταξύ άλλων με σειρά δράσεων για τα ανοικτά δεδομένα οι οποίες τη στιγμή σύνταξης της παρούσας βρίσκονται υπό σχεδιασμό και υλοποίηση για τα έτη 2018-2019.

²³ Για την ανακοίνωση του Υπουργείου: <http://www.ydmed.gov.gr/?p=26475>.